

489473

Nu
meru de proba.

Nr. 1.

Timisióra in 31. martiu
12. aprile 1874Anulu nascerii III.
Anulu reinvierii I.

DIARIU UMORISTICU-SATIRICU.

Va esi in fie-care septemana o data, marti séra.

Epistótele nefrancate se respingu, cele francate se ardu.

Cine vre se coréspunda cri se aboncez fóia adreseze epistótele
redactorelui in Temisióra.

Prețiplu:

In Austro-Ungaria: Pe unu anu 3 f. 80, de unu 3 f. 80
anul 1 f. 80.

Altri straine: Pe unu anu 3 f. 80, de unu 3 f. 80
anul 1 f. 80.

Insertiuni primimu pre cum ne vom poté toemi.

Introducere si rectificare.

Motto:

Din sange nu se face apa,
Neci din óia blanda capra,
Priculiciu.

Erá unu timpu, n'a trecutú tare de multu, candu in Pest'a se nascú „Umoristulu“ fóia umoristica satirica, sub respindiabilitatea unui ardeleanu din Banatu. Veni unu vulcanu si evomandu-si puciós'a peptului seu, inecà pre bietulu ardeleanu, éra in timpulu mai nou se ivi unu viforu si mai cumplitu, luà pre bietulu „Umoristu,“ lu bagà in „Gura Sa eului“ si-lu tramise pana la Ardadu, unde-si deplange biét'a sórte, mai amaru ca pisc'ia in sacu.

Dar, „din sange nu se face apa“ dice proverbiulu, catra carele Priculiciulu mai adauga: „neci din óia blanda capra.“ Ardeleanulu din Banatu nu potea uitá dorerile perderii unicului seu primu nascutu; Plangea si se vaietá catra toti amicii sei, cerendu-li ajutoriulu intru re'nvierea neuitabilelui seu fiu. Dara multi ani trecura, si nime nu se aflà se-i ajute. Ardeleanulu insusi nu-si potea neci póte ajutá, càci apucà si elu, bietulu, in cét'a celoru ce potu face ori si ce, numai cea ce voescu nu. In fine unu amicu sinceru se aflà, formà unu „Consortiu romanu“ totu asià de cunoscutu naintea on. publicu pre cum erá cel'a alu fie-iertatei „Patria“ fara cetatieni, din Pesta, — si toti cu totii dandu umeru la umeru, reinviara la di'a Invierii Domnului pre iubitul „Priculiciu,“ carele si altu-cum este frate de cruce cu inecatulu „Umoristu.“

Maic'a „Priculiciulu,“ „Albina“ din Budapesta, fiindu deplinu incrediuta in bunetatea inimei „Consortiulu“ si-dede numai decatu consentiamentulu si invoiea la acèsta reinviere, trimise petecele ce mai remasesera din pelea bietului „Priculiciu“ si éta cà avemu onóre a-lu representá on. publicu, cu fierbintea rogare: Se bine voésca, a-i doná binevoitoriulu su-cursu materialu, si spiritualu, intru viét'i'a lui indelungata.

In fine in cét'a óia mare insusi.

Priculiciulu bate tóe'a:

ciocanele-su destulu de mari, scandur'a (tóc'a) este uscata si suna atatu de tare in catu se aude in tóta lumea, ba si cei surdi o vor poté-o audí, daca vor cetí.

Tóc'a suma:

„Priculiciulu“ diariu umoristicu satiricu va esi în Timisióra, in fie-care septemana odata, marti'a; va contiené satire, glume serióse, si caricaturi catu mai bune si catu mai multe. Personalitatile le-a condamnatu si eschisu din colónele sale pentru totu de una, indata la re'nvierea sa, nu inse faptele si principiele demne de programulu „Priculiciulu“ in catu se póte numai fara numirea persónei respective.

Priculiciulu tienendu contu cu timpulu presinte, se va acomodá intru tóte impregiariloru in cari ne aflámu Elu este de principiulu inaltului regimu, va laudá pre mameluci si pre toti cei rei, ii va decorá si-i va innaltá pana la ceriu; cine va fi laudatu de „Priculiciu“ acela póte fi convinsu cà va fi placutu inaltului regimu, si cumca laud'a lui va strabate in tóta lumea, incatu cu consciintia liniscita va poté sperá la unu renume nemoritoriu; si la posturi grase, intru fericirea patriei.

Din contra, pre cei buni, si pre natiunalisti ii va persecutá si insultá publice, — éra dupa principiulu inaltului guvern, — pentru cà spargu patri'a, din temel'i'a statului dirima ca-te o pétra dupa alt'a. Ii vom alungá din tíera si-i vom tramite cu totu poporulu romanu in Romani'a daca vreau se fie romani, pentru cà aici nu este cu potintia se-i suferimu, in constitutiunea nóstra.

Pretiuulu de abonamentu in Austro-Ungaria:

pre unu anu	6 fl. —
pre 1/2 de anu	3 fl. —
pre 1/4 de anu	1 fl. —

in tíeri straine:

pre unu anu	9 fl. —
pre 1/2 de anu	5 fl. —

Abonamentele si corespundintiele rogámu a se tramite la adres'a dlui advocatu Pavelu Rotariu in Timisióra, cass'a dlui protop. M. Dreghiciu. — Dnií colectanti primescu de la 10 esemplarie unulu gratis. — Pre onoratele redactiuni ale foiloru romane le rogámu a ne onorá cu cate unu esemplariu din diariile loru ca schimbu, si a luá notitia despre reinvierea „Priculiciului.“

Pentru ca sene potemu regulá cu onor. abonenti, cu speditiunea si cu tiparirea adressedorulu, — numerulu urmatoriu alu „Priculiciului“ va esi si se va spedá in diu'a Santului Giorgiu, din care cauza spre finitulu anului cur. vom desdauná pre onor. abonenti pentru numerii intrelasati. —

Rogámu deci pre onor. publicu partenitoriu a grabí cu tramiterea abonamenteloru.

Timisióra in septeman'a patimeloru 1874.

Redactiunea.

Comparatiuni gramaticali, pentru romani.

Ómenii in diferitele loru pusetiuni si relatiuni ale vietii sociale, compunu in totalitatea loru o gramatica mare; pre cum fie-care cuventu in gramatica si-are insemnetatea, declinatiunea si conjugatiunea sa, asiá si fie-care omu posiede aceste insusiri si se póte compará, decliná si conjugá in viet'i'a sociala

Astfelu in gramatica avemu cuvinte de sine statatórie, neaternatórie; altele suntu aternatórie de altele; unele suntu prepunetórie, altele postpunetórie, (se acatia de cuventu) unele suntu cari sengure nu insemnéza nemicu ci numai pre langa, si in incopiere cu altele au insemnetatea loru; unele suntu cari prin declinare ori conjugare, ori daca se acatia cate ceva de ele si-inschimba insemnetatea; in fine suntu cuvinte active, passive etc.

„Priculiciulu“ luandu gramatic'a la mana, unele state si faptele ómeniloru de renume ca esemplu, a aflatu urmatóriele comparatiuni:

Austro-Ungaria este unu verbu compusu, fie-care de sine este cate unu nume colectivulu; actiuniele loru suntu totu de una perfecta, ale Ungariei suntu dejá si: plus quam perfecta; actiuni'le supusiloru loru suntu imperfecta. — Ministrulu este nominativulu, advocatulu e acusativilu, poporulu e dativilu. — Banulu este verbum medium. Creditulu este verbu ajutoriu. Deachistulu este verbu irregularu; daca se acatia de elu unu ordinu, ori alta ceva, este verbu activu; éra daca nu, — remane verbu pasivu. Opositiunalulu este verbulu secu eschiamatoriu. Romanulu este verbu absolutu passivu indiferentulu; i-se stramuta inse insemnetatea indata, daca se face „deákistu“, ori celu putienu pretore cercualu. — Liberalulu deákistu este verbu relativu; denunciantele este indicativu. Alegerea deputatiloru dietali din Caransebesiu si Biserica Alba este demonstrativu, cea din Panciova superlativu. Avutulu este verbu pasivu, esecutulu de dare: imperativu, platituriulu darii: depunetoriulu.

Metropolitulu este verbu conjugabilu, se tiene de ori care conjugatiune; episcopulu: nume propriu; calugarulu: suficsa. Protopopulu este verbu ausiliaru, preotulu este verbum simplex.

Deputatulu dietalu este substantivu de genulu neutru; in singulariu este natiunalistu, in dieta inclinabilu candu in tr'un'a candu in tr'alta parte.

Natiunalismulu, egalitatea, fraticitatea, dreptatea suntu verbe esotice, nu se potu neci decliná neci conjugá in limb'a Austro-Ungara.

(Se va continuá.)

„Priculiciu.“

Mosiu Ventura-tíera prin lumea mare.

Fratiloru!

Dupa ce acum cutieraiu unu teritoriu bunisioru nu me potui orí, pana nu ajungeu in Banat.

că imperatul ar dá siepte tieri pentru acésta tíera care este atatu de bogata, si voi s'o vedu si eunoseu si eu.

Ajunseiu in tr'unu satu langa Temisióra, cu patru preoti si numai unu dascalu. Despre preoti se vestise faim'a căsu tare culti, adeverati pastori sufletesci ai turmei lor. Cercetaiu pre celu mai vestitu dintre densii. Lu aflaiu cam dupa dejunu, se ocupá cu classicii vechi latini, in mana tienea pre horatiu „Flasca“. Li descoperii că cine-su, si plinu de bucuria-mi strinse man'a, că va avé companionu asemenea lui in sciintia si pricopséla, ca se se dispute despre „flasca“. Incepui la disputa, dara nu potui esi in cale cu preotulu meu, căci indata fusei capacítatu si — culcatu de argumintele fluide ca ap'a. Me recomandaiu, plecai la cela laltu. Si aici aflaiu bine. Erá in biblioteca cu ceia-lalti colegi, si numai 4 cruceri erá visi. No, acést'a mi-a placutu, e lucru modestu. 4 cruceri chiar se-i reduplici, facu abié 16 cruceri la unu „schnur“, o suma bagatela, si omulu totu-si se póte pricopsi si a-si petrece timpulu in modu folositoriu. Petrecui si eu, cateva óre; erám plinu de bucuria, vedindu că clerulu se luminéza, si si poporulu se va luminá. — Ca se intielegu ceva si despre starea lor materiala si spirituala me lasai eu ei in disputa in privint'a pusetiunei lor. Toti trei, cu o gura mi respuusera catu de amara li este sórtea. Persecutati si de mai marii lor, si de civilisti; episcopulu este strictu si nu-i slabescé din predici, din liturgii si metanii, fie serbatóre ori ba.

Protopopulu nu-i slabescé den „vecernia“ in fie-care di, ori au morti de inmortentatu ori ba, — si desi nu vine la ea altu cineva, de catu clopotariulu si preseurarés'a. Apoi toti d'odata nu potui neci candu lipsi din comuna, ei candu unulu pléca cela laltu trebue se fie acasa s. a. Civilistii éra striga pe ei bietii, ca pre niste hule.

(Se va continuá.)

Unu deputatu

din diet'a Budapestei tienendu o cuventare lunga, din carea nimenea nu potea deduce că: ce vre se dica, si cumca cu cine tiene, cu niamtiulu ori cu tureulu, observá la unu timpulu că — toti au adormitu in scamnele lor, incatu nime nu-lu mai andiá neci ascultá.

Deci intrerupse si elu vorbirea s'a, standu nitielu in eugetu: ce se faca?

Li veni numai de catu in minte, la care „partida politica“ se se alature, si dise in sine:

Daca va fi carcim'a mai buna in drept'a — me dau la partit'e „deákistiloru“: daca va fi in stang'a — me alatur

Dupa ast'a continuá si-si fini cuventarea, primindu opiniunea „dreptei.“

La caracteristic'a presintelui.

Promovarea creditului. Unu tieranu romanu, a incusatu la judetiulu sumariu pe unu vecinu alu seu, pentru o detoria de 50 fl. 50 cr. S'a prefptu terminulu de pertractare, s'a infacisiatu incusatoriulu, dar mai nainte de catu acést'a, — acusatulu, judelui.

Judele: Incusatoriule, retrage-ti ineus'a, căci acusatulu este seracu; dacati-retragi rogarea, vei plati in chipu de spese procesuali numai 3 fl. v. a.

Incusatoriulu: Dle, nu-mi potui retrage ineus'a, căci am dreptu, éca obligatiunea.

Judele: impecati-ve.

Acusatulu: Dle, me impacu daca incusatoriulu mi platesce spesele me-le de astadi cu 5 fl.

Incusatoriulu: Dle, sub astfelu de conditiuni nu me potui impecá, me rogu a se luá objeptulu la pertractare.

Judele: Ada timbru de 50 de cruceri.

Incusatoriulu: Poftimu!

Judele: In numele Majestatii Sale a Regelui, se a-duce sentintia:

Incusatoriulu se amovéza cu pretensiunea s'a, si este deobligatu a solvi acusatului pana in 8 dile a dato, 10 fl. v. a. spese procesuali. — Ada timbru pe sentintia, de 2 fl. 50 cr.

Incusatoriulu: Me rogu dle, n'am atiti'a bani la mine.

Judele: Vei plati deci de 3 ori atita = 7 fl. 50 cr.

Incusatoriulu: Me rogu, dle, nu sum indestulitu eu sentinti'a, potui apelá?

Judele: Poti! Ada mai 2 fl. 50 cr., timbru pentru apelata.

Incusatoriulu: N'am dle.

Judele: Vei plati sum'a acést'a intreita = 7 fl. 50 cr.

Incusatoriulu: Dle! me la^{oi} le apelatiune.

Judele: Bine.

Acusatulu: Dle, acum suntemu ga'ta; potui merge?

Judele: Sentinti'a nu s'a apelatu, remane la valóre, — poteti merge a casa,

Toti trei: Sanetate buna.

Progresu in matematica.

Unu caletoriu sosindu la unu otelu observá că i s'a descosutu roculu, deci lu trimite prin celariu la atare croitoriu se-lu carpésca. Dupa o óra croitorulu aduce roculu la portariu si predandu-lu dice:

Pasagieriulu de la nr. O. i-am carpitu roculu, am se primescu 20 cr.

Portariulu, catra servitoriulu de otelu: Du roculu acést'a la nr. O., am se primescu 30 de cruceri.

Servitoriulu, catra celariulu otelului: Am adusu roculu pentru nrulu O., am platitu pentru elu 50 de cruceri.

Celariulu catra caletoriu: Pentru carpitur'a rocului dtale am platitu 1 fl. v. a.

Caletoriulu catra croitoriu: Cata plata ai primitu pentru lucrulu dtale?

Croitoriuulu: Pana acu neci unu cruceriu.

Moralu: „Neamtiulu este culta si lucratoriu, elu nu insiéla, neci nu fura.“

Pacoste la cuminecatura.

Parinte! am venitu se-mi marturiscu pecatele, si Te rogu se me cumineci.

Preotulu: Bine, marturiscé-ti pecatele, dar spune adeverulu, ca se Te potui absólve de tóte pecatele.

Sateanulu: Ti le spunu parinte, tóte d'a rondulu.

Preotulu: Dragule, ai facutu fórté multe, grele pe- cate. Nu Te potui absolvá, de catu sub conditiune: se postesci 3 septemani, si in fie-care dia se dici 10 „cheredeie“ si 15 „Tatalu-nostru.“

Sateanulu: Parinte, de postitu, bucurosu voi postí; dara atatea cheredeie si Tatalu nostru nu potui dice, pentru că eu numai cate unulu sciu.

Priculiciulu se presenta preotimei si publicului romanu, spunendu-si patimele.

Priculiciulu se presenta guvernamentaliloru dicendu-li: Si eu me am acomodatul timpului ca si voi; cum ni este esteriorulu, asiá si caracterulu politicu.

Pista: Teremtette! umflatu nasu a mea, de a hest blastematu urzika.

Iuon: Vedu si eu, trate, cà Ti s'a umflatu nasulu si o se-ti sara si ochii de buruienile tale. Deci fi cu minte, mirósa si Tu buchet'a mea, cà-i plina de trandafiri si de flori alese.